

Biblioteksverksamheten - förstudie

Biblioteksverksamheten - förstudie

Bakgrund

Regionens revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet ”Granskningsstrategi” i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan.

I ”Revisionsplan 2020” har revisorerna aktualiserat en förstudie avseende biblioteksverksamheten i Region Värmland.

Inom Region Värmland finns biblioteksverksamhet i olika former, bland annat sjukhusbibliotek som finns på de tre akutsjukhusen.

Sjukhusbibliotekens uppdrag är att fungera som ett kunskapsstöd för personal inom hälso- och sjukvården, patienter och deras anhöriga. Biblioteken är en del av biblioteksväsendet, enligt bibliotekslagen.

Syfte

Syftet med denna förstudie var att bedöma om det finns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning avseende den biblioteksverksamhet som bedrivs inom Region Värmland i enlighet med bibliotekslagen.

Förstudien skulle därför ge svar på följande revisionsfrågor:

- Vilken organisatorisk tillhörighet har i biblioteksverksamheten i regionen?
- Vilka målsättningar finns för regionens biblioteksverksamhet?
- Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende biblioteksverksamheten?
- Hur sker uppföljning och återrapportering avseende biblioteksverksamheten till tjänstemannaledning och till politisk ledning?

Avgränsning

Granskningen har avgränsats till en förstudie av biblioteksverksamheten i Region Värmland.

Revisionskriterier

Granskningen sker utifrån aktuell lagstiftning och föreskrifter inom området. Fullmäktigebeslut och övriga relevanta styrdokument har utgjort revisionskriterier för förstudien samt även Regionstyrelsens och berörd nämnds reglemente.

Ansvarig nämnd

Kultur- och bildningsnämnden ska fullgöra Region Värmlands uppgifter inom kultur-, bildnings- samt folkhälsoområdet. Nämnden ska förvalta och utveckla de gemensamma resurserna inom dessa områden på kultur- och bildningsområdet på regional nivå. Enligt bibliotekslagen ska det finnas en biblioteksplan. Nämnden ska också ansvara för de åtaganden som följer av den regionala kulturplanen.

Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för hela regionens verksamhet genom bland annat sitt uppsiktsansvar.

Metod

Förstudien har genomförts i form av dokumentstudier samt intervjuer med företrädare för biblioteksverksamheten. Rapporten är sakgranskad av intervjuade personer.

- **Vilken organisatorisk tillhörighet har biblioteksverksamheten i regionen?**

Inom Region Värmland finns olika biblioteksverksamheter. Det finns bibliotek till stöd för verksamheter inom organisationen, folkhögskolebibliotek och sjukhusbibliotek. Region Värmland ansvarar även för den regionala biblioteksverksamheten och dess utvecklingsstöd till folkbiblioteken i länet.

Sjukhusbiblioteken finns organisatoriskt i Hälso- och sjukvårdens Kunskapscentrum som en ansvarsenhet inom område vårdkvalitet och finns på sjukhusen i Arvika, Karlstad och Torsby. Sjukhusbiblioteken en är en del av det allmänna biblioteksväsendet.

Region Värmland är också huvudman för fem folkhögskolor, Ingesunds folkhögskola, Klarälvdalens folkhögskola, Kristinehamns folkhögskola, Kyrkeruds folkhögskola och Molkoms folkhögskola. På varje folkhögskola finns ett folkhögskolebibliotek som bemannas av administrativ person eller som del av en lärartjänst.

Den regionala biblioteksverksamheten hör administrativt till kulturavdelningen som ingår i område kultur- och folkbildning.

Avdelningen för kulturutveckling har statliga och regionala uppdrag som innebär att initiera, stödja och leda utvecklingsprojekt i samverkan med andra utifrån kulturplanen. Vid årsskiftet 2020/2021 slogs kulturstaben och avdelningen för kulturutveckling samman och blev kulturavdelningen.

Avdelningens uppdrag är att vara ett stöd till områdesledning och kultur- och bildningsnämnden i frågor som rör kulturpolitik och bidragsgivning.

Det anges att uppdragen hänger intimt ihop och den organisatoriska sammanslagningen avdelningarna gjordes med syfte att skapa ett gemensamt fokus på utveckling och en ökad tydlighet både i ett externt och internt perspektiv. Kulturavdelningens ledning blir regionens kulturchef och två enhetschefer.

- **Vilka målsättningar finns för biblioteksverksamheten?**

I nära samarbete med länets folkbibliotek verkar Region Värmland för att alla invånare i Värmland ska ha en jämlik tillgång till medier, information och biblioteksservice av god kvalitet.

Den regionala biblioteksverksamheten främjar folkbibliotekens verksamhets- och kunskapsutveckling, samarbete och kvalitet samt initierar projekt och stimulerar till positiv utveckling av länets biblioteksverksamhet genom omvärldsbevakning, kommunikation och processledning.

Den regionala biblioteksverksamhetens fokusområden är:

- Likvärdighet
- Läsförämjande
- Biblioteket i samhället

Den regionala biblioteksverksamheten samarbetar också med andra regionala institutioner och bygger nätverk på lokal, regional och nationell nivå. Genom nätverken menar man att man når ny kunskap samt sprider de goda exemplen som finns i Värmland vidare.

Sjukhusbibliotekens uppdrag är fungera som ett kunskapsstöd för personal inom hälso- och sjukvården, patienter och dras anhöriga.

Sjukhusbiblioteken gör detta bland annat genom att:

- tillhandahålla litteratur och informationsresurser i form av databaser och e-tidskrifter
- göra informationssökningar på uppdrag av verksamheter

-utbilda i informationssökning

-ge söksupport

Folkhögskolorna utvecklar sin biblioteksverksamhet utifrån sina lokala förutsättningar och sitt folkbildningsuppdrag. Folkhögskolornas biblioteksverksamhet ska bidra till höjd utbildningsnivå och livslångt lärande, ökad läs- och språkförståelse samt medie- och informationskunnighet.

- **Vilka dokument, riktlinjer och rutiner finns avseende biblioteksverksamheten?**

De allmänna biblioteken styrs av bibliotekslagen. Kommuner och regioner ska enligt bibliotekslagen (2013:801,17§) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Kultur- och bildningsnämnden ska enligt reglementet bedriva den biblioteksverksamhet som föreskrivs enligt bibliotekslagen och nämnden ska också besluta om regional biblioteksplan.

En regional biblioteksplan för år 2021 till 2024 för Värmland är framtagen av Region Värmland och antagen av Kultur- och bildningsnämnden. Biblioteksplanens syfte är att tydliggöra de olika biblioteksverksamheternas roll, uppdrag och verksamheter.

Den regionala biblioteksplanen för Värmland är ett strategiskt styrdokument, fastställt av Kultur- och bildningsnämnden Region Värmland. Planen har tagits fram i samråd med kommuner, studieförbund, folkhögskolor, Karlstads Universitet, föreningar inom litteraturområdet och andra företrädare för verksamheter och organisationer som på olika sätt berörs.

Den regionala biblioteksplanen är styrande för biblioteksverksamheterna inom organisationen Region Värmland, vägledande för kommunala biblioteksplaner samt ger underlag för att utveckla biblioteksverksamheter i Värmland och stimulera samverkan i länet inom området.

Den regionala biblioteksplanens syfte är att:

- tydliggöra den regionala biblioteksverksamhetens roll i förverkligandet av Värmlandsstrategin och Värmlands kulturplan
- identifiera strategiska och prioriterade utvecklingsområden för samverkan med och mellan de olika biblioteken och andra aktörer i länet, i Sverige och internationellt
- tydliggöra den regionala biblioteksverksamhetens roll i förhållande till folkbiblioteken i Värmland
- tydliggöra den regionala biblioteks- och läs- och litteraturfrämjande verksamhetens roll i förverkligandet av Värmlandsstrategin och Värmlands kulturplan.

Hittillsvarande regionala biblioteksplan har gällt åren 2017 – 2020. Uppföljning av biblioteksplanen har skett löpande i Kultur- och bildningsnämnden bland annat vid nämndsammanträdena 2019-05-21 och 2019-12-05 i samband med processen att ta fram en ny biblioteksplan för 2021—2024. En mer genomgående uppföljning av nuvarande biblioteksplan gjordes på Kultur och bildningsnämndens sammanträde den 29 september 2020.

Med anledning av den pågående coronapandemin, beslutades att gällande biblioteksplan skulle förlängas till dess att en ny biblioteksplan kunde antas våren 2021. Kultur- och bildningsnämnden beslutade på mötet den 9 mars 2021 att föreslå att en den regionala biblioteksplanen för år 2021-2024 skulle fastställas.

- **Sker uppföljning och rapportering avseende biblioteksverksamheten till tjänstemannaledning och till politisk ledning?**

Uppföljning och rapportering av biblioteksverksamheten sker inom ramen för Kultur- och bildningsnämndens årsredovisning.

I Kultur- och bildningsnämndens årsredovisning följs verksamheterna upp avseende effektmålet ”trygga och nöjda invånare” med resultatmål ”ökad kulturell aktivitet” samt ”attraktiva folkhögskolor”. Kultur- och bildningsnämndens verksamhet följs också upp under effektmålet ”god och jämlik hälsa” med resultatmålet ”förbättrad folkhälsa genom ökad samverkan”.

Enligt Kultur- och bildningsnämndens mätplan för år 2020 ska s.k tematiska uppföljning göras för nämndmålen inom kultur- och bildningsnämnden kultur- och folkhälsoområdet. Under denna punkt i årsredovisning redovisas olika aktiviteter och projekt med koppling till biblioteksverksamhet som genomförts under 2020.

Enligt nämndens årsredovisning har regionen under år 2020 haft en löpande dialog med länets kommuner om hur spridningen av coronaviruset har påverkat biblioteksverksamheten på lång och korts sikt. Målsättningen har varit att lyfta biblioteket som en viktig samhällsfunktion har varit grundläggande och att stärka biblioteken som en demokratisk och kulturell arena samt en resurs för digital utveckling och delaktighet.

Folkhögskolornas biblioteksverksamhet följs upp årligen genom folkhögskolornas verksamhetsberättelser inom område kultur och folkbildning.

Sjukhusbibliotekens verksamhetsplan följs upp årligen inom område vårdkvalitet i hälso- och sjukvårdens linjeorganisation.

Det sammanställs vidare en årsberättelse för kulturavdelningens verksamhet under året.

Slutsatser och kommentarer

Det huvudsakliga syftet med denna förstudie var att bedöma om det fanns behov av och förutsättningar för att genomföra en fördjupad granskning avseende biblioteksverksamheten i Region Värmland.

Utifrån förstudiens resultat är vår bedömning att vi har fått svar på de frågor som ställts, varför vi i dagsläget inte ser något behov av en fördjupad granskning.

Anders Marmon
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 Granskade dokument

Bibliotekslagen (2013:801)

Kultur- och bildningsnämndens protokoll

Kultur- och bildningsnämndens årsredovisning för år 2020

Regional biblioteksplan 2021 - 2024

Information på regionens intranät om biblioteksverksamheten